

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-75-12>

УДК 339.72:330.35

ФУНКЦІОНАЛЬНА СПРОМОЖНІСТЬ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ

THE FUNCTIONAL CAPACITY OF UKRAINE'S INSURANCE MARKET AS A DRIVER OF ECONOMIC RECOVERY

Бублик Євген Олександрович

доктор економічних наук, старший науковий співробітник,
Державна установа "Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України"
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6080-9341>

Bublyk Yevhen

State Organization "Institute for Economics and Forecasting
of the National Academy of Sciences of Ukraine"

В статті обґрунтовано, що функціонально слабкий страховий ринок може стати однією з критичних перешкод повоєнного розвитку економіки України, оскільки не здатен забезпечити перерозподіл ризиків, підтримку інвестиційної активності, стабілізацію споживчого попиту, активне фінансування інфраструктурних проєктів. На основі аналізу поточних статистичних показників виявлено істотне зниження капіталізації ринку, скорочення кількості учасників, високу концентрацію ресурсів у вузькому колі компаній, що створює ризики олігополізації. Вирішення зазначених проблем потребує державного втручання у формі розробки урядової концепції розвитку ринку страхових послуг, орієнтованої на зростання капіталізації; відновлення конкуренції; запровадження державно-приватних фінансових механізмів реалізації проєктів розвитку, імплементації сучасного інструментарію страхової галузі.

Ключові слова: фінансовий сектор, страховий ринок, страхування, функціональна спроможність, повоєнне відновлення економіки, капіталізація, конкуренція, фінансові інструменти.

The article is devoted to the identification of key obstacles and prospects for the development of the insurance market in Ukraine in the context of post-war economic transformation. The author systematizes the main problems that hinder its development, dividing them into formal (regulatory, structural, legal) and informal (trust, insurance culture, shadowing) institutional constraints. It is substantiated that a functionally weak insurance market can become one of the critical obstacles to the post-war development of Ukraine's economy, as it is unable to ensure the implementation of such important conditions as risk redistribution, support for investment activity, stabilization of consumer demand, and participation in financing infrastructure projects. Based on the analysis of current statistical indicators, a significant decline in market capitalization, a reduction in the number of participants, and a high concentration of resources in a narrow range of companies have been identified, which creates risks of oligopolization and reduces the quality of the competitive environment. Solving these problems requires systemic government intervention in the form of a government concept for the development of the insurance market focused on capitalization growth; restoration of competition; introduction of public-private financial mechanisms for the implementation of development projects, implementation of best European practices and modern tools of the insurance industry. In addition to directly influencing the efficiency of financial mechanisms, the formation of a full-fledged insurance market will help solve a number of related problems, such as: developing investment instruments and sources of income for the population; increasing the level of financial literacy and trust on the part of the population and business entities in the financial sector and the state; and ensuring the exchange rate stability of the hryvnia as an additional prerequisite for effective economic recovery. Expanding the participation of insurance companies in financing socially important projects, in particular in the areas of healthcare, agricultural insurance, environmental safety, energy, and housing, can be a powerful tool for strengthening social stability and reducing the budgetary burden on the state.

Keywords: financial sector, insurance market, insurance, functional capacity, post-war economic recovery, capitalization, competition, financial instruments.

Постановка проблеми. Характер розвитку страхового ринку в Україні супроводжується накопиченням значної кількості проблем, що потребують не лише вжиття відповідних заходів з боку держави, але й системного узагальнення їх на інституційному рівні з використанням наукового апарату для чіткої ідентифікації та осмислення на рівні експертного співтовариства. Йдеться про проблеми як регуляторного характеру – неповнота та фрагментарність нормативно-правової бази, нестабільність регуляторного середовища), так і функціонального порядку (низький рівень капіталізації страхових компаній, недостатня конкурентність ринку, обмежений обсяг страхових послуг, слабка інституційна довіра тощо).

Помітно, що на сучасному етапі страховий ринок України демонструє ознаки тривалої функціональної слабкості, що виявляється у недостатній здатності забезпечувати перерозподіл ризиків, підтримку інвестицій, а також виконання ролі інституційного буфера у періоди підвищеної соціально-економічної нестабільності. Така ситуація створює ризик системного обмеження економічного потенціалу України у період викликів повномасштабної війни та у післявоєнний період, коли зростає потреба у фінансових інструментах довгострокового характеру, здатних підтримувати відновлення інфраструктури, житла, охорони здоров'я, інших викликів.

Особливої актуальності набуває питання формування ефективного інституційного середовища страхового ринку, яке б забезпечило не лише відновлення його операційної життєздатності, але й перехід до якісно нової моделі функціонування з урахуванням викликів післявоєнного розвитку, інтеграції у європейський економічний простір та переходу до сталої економіки. У цьому контексті вимагає переосмислення не лише регуляторна логіка функціонування ринку, але й економічна доцільність державного втручання, розвиток державно-приватного партнерства, довіри як передумови успішного розвитку фінансової системи в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий творчий внесок у процес дослідження проблем розвитку страхового ринку в Україні забезпечили, зокрема, Л. Богріновцева [1], В. Вовк [2], А. Горlach [3], О. Длугопольський [15], А. Єфременко [5], Ю. Жежерун [2], М. Житар [4], Ю. Заволока [5], І. Заїчко [1], О. Ключка [1], Д. Коваленко [6], В. Костогриз [2], О. Коцюрба [7], Ю. Кривенко [8], А. Май-

стер [9], Ю. Малашенко [5], Д. Насипайко [7], В. Плиса [11], А. Полторак [10], О. Руда [12], І. Сиренька [13], А. Славкова [9], О. Сосновська [13], Н. Фесенко [14], Л. Яремченко [14] та багато інших українських науковців. Серед іноземних дослідників даної проблематики слід відзначити, зокрема, роботи П. Борна [16], Д. Буяковскі [16], Ш. Гоял [17], Н. Сінгал [17], Т. Сінгал [17]. Натомість розробка інституційного аспекту даної проблематики, зокрема пошуку оптимальних форм і механізмів функціонування та подальшого розвитку страхового ринку України лишається винятково актуальним в умовах екстремальних викликів війни і глобальних трансформацій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – обґрунтування напрямів розвитку інституційного середовища страхового ринку України як умови підвищення його функціональної спроможності в контексті підтримки розвитку національної економіки. Відповідно, завданнями статті є: аналіз та узагальнення домінуючих в експертному співтоваристві точок зору щодо основних проблем страхового ринку, виокремлення тієї частини, що залишаються поза увагою вітчизняних науковців або досліджені фрагментарно, визначення переліку заходів з боку держави, спрямованих на подолання існуючих обмежень та мінімізацію негативного впливу наявних викликів та ризиків у сфері страхової діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Динаміка розвитку страхового ринку розглядається фахівцями як один із основних факторів соціально-економічної безпеки країн, регіонів і населення, а також економічного розвитку держави. Отже, поточний стан і тенденції розвитку страхового ринку є предметом досліджень багатьох українських і зарубіжних вчених.

Зокрема, Л. Яремченко та Н. Фесенко досліджують динаміку глобалізації страхового ринку та пов'язаних з цим проблем [14]. О. Руда обґрунтовує необхідність ефективного регулювання ринку та формування стратегії його розвитку на рівні держави [12]. В. Плиса досліджує вітчизняний страховий ринок з точки зору його інвестиційної привабливості [11]. Ю. Заволока, А. Єфременко та Ю. Малашенко досліджують використання інформаційних технологій у страховій галузі, що формують нові можливості як для страховальників, так і для страховиків [5]. Робота Д. Коваленко містить аналіз етапів розвитку пруденційного регулювання страхового ринку

та обґрунтування доцільності збереження незалежності його регулятора [6]. Об'єктом дослідження А. Горлача є фінансова стійкість страхового ринку, ключові чинники та критерії її забезпечення [3]. П. Борн і Д. Буяковські [16] обґрунтовують тісний взаємозв'язок між поширенням страхування та значенням індексів економічного розвитку країн. Результати їхніх досліджень свідчать, що проблеми грошово-кредитної стійкості та недоліки соціальної політики суттєво впливають на рівень розвитку страхування майна, здоров'я та життя населення. У публікації Н. Сінгал, Ш. Гоял та Т. Сінгал [17] проведено кількісну оцінку впливу економічних, інституційних та демографічних показників на динаміку страхового ринку в азійських країнах, визначено відмінності причинно-наслідкових зв'язків між динамікою економічного зростання та рівнем розвитку страхування у різних державах.

Актуальні проблеми страхового ринку в Україні узагальнено, зокрема, у роботі А. Полторак [10]. Автор відносить до них наслідки пандемії; кліматичні ризики; високий рівень безробіття та корупції, що безпосередньо та опосередковано визначають негативні тренди розвитку страхування в країні.

На більш системному рівні, зокрема, на думку О. Длугопольського [15], до переліку основних проблем українського страхового ринку слід віднести недосконале законодавство; відсутність повноцінної підтримки учасників ринку; дефіцит проектів державно-приватного партнерства; практику ухилення від сплати податків; виведення капіталу; нераціональні механізми розміщення страхових ресурсів; невисоку рентабельність; низьку інвестиційну привабливість галузі; низький рівень управління в страхових компаніях; низьку платоспроможність населення; низький рівень довіри до операторів ринку; невідповідність структури активів страховиків взятим на себе зобов'язанням; низьку якість послуг; вузьку номенклатуру послуг; брак інноваційності в управлінні та обслуговуванні клієнтів.

О. Коцюрба та Д. Насипайко [7] до найбільш актуальних проблем розвитку страхового ринку в Україні відносять, серед іншого, зменшення кількості страхових компаній та кількості укладених договорів; зниження фінансових можливостей потенційних клієнтів страхових компаній; відсутність цілісної державної стратегії розвитку страхового ринку; зміну регулятора страхового ринку; фрагментарність нормативно-правової бази;

погіршення економічної ситуації; незадовільний рівень якості страхових послуг та страхової культури учасників ринку; нерозвиненість інших сегментів фінансового ринку; дефіцит ліквідних і надійних інструментів інвестування коштів страхових компаній; страхове шахрайство; недостатні зв'язки країни у сфері страхування з іншими державами; недостатній рівень впровадження інновацій; недостатній рівень інформаційної відкритості ринку.

А. Майстер та А. Славкова [9] до ключових проблем страхового ринку України відносять, зокрема, невідповідність поточного стану ринку загальносвітовим тенденціям його розвитку; низький рівень конкуренції як наслідок низького рівня капіталізації учасників ринку; дерегульованість окремих страхових випадків (стихійні лиха, техногенні катастрофи тощо); непрозорість ринку; часткову незаконність діяльності окремих ринкових суб'єктів; низький рівень довіри з боку населення та суб'єктів господарювання; високий рівень тінізації економіки; збитковість більшості підприємств; політичну та економічну нестабільність в країні; незадовільні темпи ринкової трансформації підприємств реального сектора; низький рівень страхової культури фізичних осіб; девальвацію гривні; брак надійних інструментів для інвестування.

Слід зазначити, що функціонально спроможний страховий ринок виступає ключовим інституційним компонентом, який забезпечує стійкість економічного відновлення в умовах повоєнної трансформації. У ситуації зростання невизначеності та ризиків, пов'язаних із відбудовою інфраструктури, поверненням внутрішньо переміщених осіб, запуском нових підприємств і залученням інвестицій, страхування виступає не лише фінансовим буфером, але й інструментом зниження системних ризиків. Наявність ефективного страхового ринку дозволяє підприємствам та домогосподарствам приймати економічні рішення, зважаючи на ризики, але не уникаючи їх, що сприяє активізації економічної діяльності.

Особливо важливою є роль страхування в мобілізації та розподілі фінансових ресурсів. Через механізм довгострокових інвестицій страхові компанії здатні підтримувати інфраструктурні проекти, житлове будівництво та розвиток виробництва. Успішні приклади країн, що пережили масштабні потрясіння, свідчать про здатність страхового ринку стати провідником інвестиційної стабільності – за умови його інституційної зрілості, належного регулювання та довіри з боку населення

і бізнесу. Для України це означає потребу у створенні чітких гарантій виплат, розвитку перестрахування, цифровізації процесів оцінки та врегулювання збитків, а також у залученні допомоги міжнародних партнерів.

Крім того, страховий ринок має потенціал підтримувати державну політику в стратегічних сферах, зокрема в реалізації цілей сталого розвитку, аграрному виробництві, охороні здоров'я, відновленні житла та екологічній безпеці. Добре налагоджене медичне, майнове та агрострахування може значною мірою зменшити навантаження на бюджет, водночас забезпечуючи адресну підтримку найбільш вразливим категоріям. Таким чином, розвиток функціонально спроможного страхового ринку є не лише умовою відновлення довіри до економічної системи, але й важелем структурної перебудови та довгострокової стійкості повоєнної України.

Зі свого боку, нижче розглянемо окремі, на нашу думку, важливі поточні проблеми розвитку страхового ринку в Україні, що або не потрапили до фокусу уваги наведених вище експертів, або потребують додаткового уточнення.

Критично низький рівень довіри до страхового ринку, на рівні маргіальності, відносно ринку банківських послуг. Станом на 01.01.2025 р. ключові показники діяльності ринку банківських послуг в Україні були такими [18]:

- Кількість працюючих банків – 61;
- Загальні активи – 3 774 921 млн грн.;

- Статутний капітал – 405 364 млн грн.;
- Чистий фінансовий результат за звітний період (2024 р.) – 103 703 млн грн.
- Натомість відповідні показники страхового ринку мали такий вигляд [20]:
- Кількість зареєстрованих страхових компаній – 65;
- Прийнятні активи для розрахунку регулятивного капіталу – 65 623 млн грн.;
- Статутний капітал – 5 551 млн грн.;
- Чистий фінансовий результат за звітний період (2024 р.) – 3 885 млн грн.

Навіть без додаткового опитування щодо ставлення населення, можна зробити висновок, що на тлі майже ідентичної кількості учасників, масштаб діяльності українського страхового ринку протягом 2024 року був менше ринку банківських послуг: по активах – у 58 разів, за величиною сплаченого статутного капіталу – у 73 рази, за розміром чистого річного прибутку – у 27 разів. Це дає підстави говорити про очевидну маргіальність страхового ринку порівняно із ринком банківських послуг.

Скорочення кількості учасників ринку, що негативно впливає на умови конкуренції. Таблиця 1 містить перелік окремих показників діяльності страхового ринку протягом 2024 р. Дані, наведені в табл. 1, дають підстави стверджувати, що лише протягом 9 місяців 2024 р. (станом на 01.01.2025 р. відносно 01.04.2024 р.) кількість учасників ринку скоротилася з 98 до 65, або на третину. Відповідно, це негативно вплинуло на умови конкуренції страхового ринку.

Таблиця 1

Окремі показники діяльності страхового ринку протягом 2024 р., млн грн

Показники	Період			
	I квартал 2024	I півріччя 2024	9 місяців 2024	2024 рік
Кількість зареєстрованих страхових компаній, на кінець періоду, одиниць	98	90	75	65
Кількість договорів страхування, які почали діяти в звітному періоді, тис. одиниць	9 533	17 527	68 363	89 962
Кількість застрахованих осіб за договорами прямого страхування за класами страхування іншими, ніж страхування життя на кінець звітного періоду, тис. одиниць	9 230	8 893	9 249	8 723
Прийнятні активи для розрахунку регулятивного капіталу	52 929	57 275	64 171	65 623
Обсяг сплачених статутних капіталів	5 883	5 698	5 610	5 551
Валові страхові премії	11 594	24 203	38 469	53 079
Валові страхові виплати	4 943	9 966	15 130	20 861

Джерело: складено автором з використанням даних НБУ [19]

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Зниження капіталізації страхового ринку. Дані, наведені в табл. 1, також свідчать про негативну динаміку капіталізації страхового ринку. Адже станом на 01.01.2025 р. відносно 01.04.2024 р. загальний статутний капітал страхових компаній скоротився з 5,9 до 5,6 млрд грн., або на 6%, що негативно вплинуло на фінансову стійкість страхового ринку в цілому.

Нерівномірний розподіл активів та статутного капіталу страхових компаній, що спотворює умови конкуренції. Аналіз структури активів і статутного капіталу страхового ринку в розрізі його учасників дає підстави діагностувати ту саму «хворобу», якою страждає український ринок банківських послуг. Мова йде про надмірну концентрацію ресурсів під контролем групи лідерів на тлі наявності великої кількості дрібних учасників ринку, що контролюють мізерні його ринкові частки. Таблиця 2 містить перелік компаній-лідерів українського страхового ринку з точки зору активів та статутного капіталу. При цьому слід зазначити, що топ-10 учасників страхового ринку загалом володіють 61% активів та 40% статутного капіталу, що характеризує ринок як такий, що має очевидні ознаки олігополії. Без-

умовно, це вкрай негативно впливає на умови конкуренції.

Негативна динаміка показника кількості застрахованих осіб за договорами прямого страхування. Одним із ключових індикаторів діяльності страхового ринку є показник кількості застрахованих осіб за договорами прямого страхування за класами страхування іншими, ніж страхування життя. Аналіз динаміки цього показника по страховому ринку загалом протягом 2024 р. (табл. 1) дає підстави стверджувати, що його значення коливалось в інтервалі від 9,2 до 8,7 млн од., проте динаміка даного показника демонструвала ознаки поступового зниження.

Небезпечно високе значення показника частки надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній у загальному обсязі надходжень страхових премій (крім страхування життя). Одним із ключових індикаторів безпеки небанківського фінансового ринку (як складового елементу фінансової безпеки держави) серед переліку індикаторів економічної безпеки держави, затверджених Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29.10.2013 р. «Про затвердження Методичних рекоменда-

Таблиця 2

Лідери страхового ринку України з точки зору активів та статутного капіталу станом на 01.01.2025 р.

№	Прийнятні активи для розрахунку регулятивного капіталу			Статутний капітал		
	Назва компанії	млн. грн.	частка в системі, %	Назва компанії	млн. грн.	частка в системі, %
1	ПрАТ «МетЛайф»	7 064	10,8%	АТ "СК "ІНГО"	306	5,5%
2	ПрАТ "ГРАВЕ УКРАЇНА Страхування життя"	5 075	7,7%	ПАТ "СК "УСГ"	279	5,0%
3	АТ "СК "АРКС"	4 865	7,4%	ПрАТ "СК "ВУСО"	274	4,9%
4	АТ "СК "ТАС"	4 539	6,9%	АТ "СК "АРКС"	262	4,7%
5	АТ "СГ "ТАС"	4 080	6,2%	ПРАТ "СК "АРСЕНАЛ СТРАХУВАННЯ"	256	4,6%
6	ПрАТ "СК "УНІКА"	3 935	6,0%	ПАТ "НАСК "ОРАНТА"	244	4,4%
7	ПАТ "СК "УСГ"	2 948	4,5%	ПРАТ "СК "Універсальна"	193	3,5%
8	АТ "СК "ІНГО"	2 925	4,5%	ПрАТ "СК "УНІКА"	155	2,8%
9	ПрАТ СК "ПЗУ УКРАЇНА СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ"	2 616	4,0%	ПрАТ "УТСК"	134	2,4%
10	ПрАТ "УСК "КНЯЖА ВІЄННА ІНШУРАНС ГРУП"	2 080	3,2%	ПРАТ СК "ГРАВЕ УКРАЇНА"	130	2,3%

Джерело: сформовано автором з використанням даних НБУ [20]

цій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» [21], є індикатор 9.2.4 «Частка надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній у загальному обсязі надходжень страхових премій (крім страхування життя), %». Оптимальне значення даного показника – 10%, задовільне – 12%, незадовільне – 15%, небезпечне – 20%, критичне – 30%. Станом на 01.01.2025 р., за нашими розрахунками, значення даного індикатора становило 24,8% (виходячи з сукупного розміру страхових премій АТ «СГ «ТАС», АТ «СК «АРКС» та ПрАТ «СК «УНІКА» у сумі 12 948 млн грн. та загальної суми страхових премій всіх учасників ринку за 2024 р. розміром 52 194 млн грн.), що характеризує його як таке, що перебуває у діапазоні між «небезпечним» і «критичним».

Висновки. На сучасному етапі страховий ринок України перебуває у стані низької функціональної спроможності, яка може стати на заваді повоєнної відбудови національної економіки. Аналіз статистичних показників засвідчив наявність глибоких дисбалансів між кількісними характеристиками ринку страхування та банківського сектору. Значна частка страхових премій зосереджена в руках трьох провідних компаній, а капіталізація більшості

учасників залишається на вкрай низькому рівні. Такі тенденції не лише обмежують конкурентоспроможність ринку, але й загрожують його стійкості, підвищуючи ризики олігополізації та неефективного розподілу ресурсів.

Встановлено, що формування інституційно зрілого, конкурентного та прозорого страхового ринку має стати пріоритетним напрямом державної економічної політики. Основними завданнями в цьому контексті є розробка урядової концепції розвитку страхового ринку, спрямованої на зміцнення фінансової стійкості учасників, розвиток державно-приватних фінансових інструментів, зростання рівня платоспроможного попиту, підтримку страхування у стратегічно важливих секторах (аграрному, медичному, екологічному, житловому), а також посилення регуляторного та наглядового компонентів.

Поряд із фінансовими та регуляторними інструментами важливою передумовою ефективного розвитку ринку є підвищення рівня довіри до страхових інституцій, що передбачає потребу посилення вимог до прозорості діяльності компаній, цифровізацію процесів, ефективного врегулювання збитків, поєднання приватних страхових інструментів із державними програмами розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Богріновцева Л., Ключка О., Заїчко І. Розвиток та впровадження інноваційних підходів до фінансового управління страховими компаніями в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-57> (дата звернення: 15.06.2025).
2. Вовк В., Жежерун Ю., Костоґриз В. Страховий ринок України у період дії воєнного стану: фінансовий та маркетинговий аспекти. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 3(35). С. 119–131. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3\(35\)-119-131](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3(35)-119-131)
3. Горлач А. С. Фінансова стійкість страхового ринку України [Електронний ресурс]. URL: <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/materkonf2122020.pdf#page=16>. (дата звернення: 15.06.2025).
4. Житар М. О. Оцінка функціонування страхового ринку України в умовах глобалізації. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 41. С. 261–266.
5. Заволока Ю., Єфременко А., Малащенко Ю. Особливості функціонування страхового ринку України в умовах сучасної цифрової трансформації. *Економіка та держава*. 2020. № 6. С. 102–106.
6. Коваленко Д. П. Розвиток пруденційного регулювання страхового ринку в Україні : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08. Чернігів, 2020. 179 с.
7. Коцюрба О. Ю., Насипайко Д. С. Страховий ринок України: сучасний стан та проблеми розвитку. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2020. Вип. 5(38). С. 284–291.
8. Кривенко Ю. В. Розвиток страхового ринку України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-142>.
9. Майстер А. В., Славкова А. А. Страховий ринок України: проблеми та перспективи розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 2. С. 108–113.
10. Полторак А. С. Розвиток страхових ринків як базис забезпечення резильєнтності систем гарантування соціально-економічної безпеки регіонів. *Modern Economics*. 2022. № 34. С. 82–89.
11. Плиса В. Інвестиційна привабливість страхового ринку України. У: *Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., 25 листоп. 2020 р. Кропивницький : Ексклюзив-Систем, 2020. С. 404.

12. Руда О. Л. Розвиток страхового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/24613.pdf>. (дата звернення: 15.06.2025).
13. Сосновська О. О., Сіренька І. І. Тенденції інноваційного розвитку страхових компаній в Україні. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2021. Т. 2. № 8. С. 20–30.
14. Фесенко Н. В., Яремченко Л. М. Стан та перспективи функціонування страхового ринку України в умовах глобалізації. *Економіка та держава*. 2019. № 8. С. 28–34.
15. Хропонюк Д. О., Длугопольський О. В. Сучасні проблеми та перспективи розвитку страхового ринку України. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 1. С. 118–126.
16. Born P., Bujakowski D. Economic transition and insurance market development: Evidence from post-communist European countries. *The Geneva Risk and Insurance Review*. 2022. P. 1–37.
17. Singhal N., Goyal S., Singhal T. The relationship between insurance and economic growth in Asian countries: a regional perspective. *Macroeconomics and Finance in Emerging Market Economies*. 2022. Vol. 15(3). P. 301–322.
18. Згруповані балансові залишки (у розрізі банків) [Електронний ресурс]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>. (дата звернення: 15.06.2025).
19. Показники діяльності страховиків [Електронний ресурс]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>. (дата звернення: 15.06.2025).
20. Основні показники діяльності страхових компаній (у розрізі установ), відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 835 [Електронний ресурс]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>. (дата звернення: 15.06.2025).
21. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text>. (дата звернення: 15.06.2025).

REFERENCES:

1. Bohrinovtseva, L., Klyuchka, O., & Zayichko, I. (2024). *Rozvytok ta vprovadzhennya innovatsiynykh pidkhodiv do finansovoho upravlinnya strakhovymy kompaniyamy v umovakh voyennoho stanu* [Development and implementation of innovative approaches to financial management of insurance companies under martial law]. *Economy and Society*, (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-57> [in Ukrainian]
2. Vovk, V., Zhezherun, YU., & Kostohryz, V. (2023). *Strakhovyy rynek Ukrayiny u period diyi voyennoho stanu: finansovyy ta marketynhovyy aspekty* [Insurance market of Ukraine during martial law: financial and marketing aspects]. *Problems and Prospects of Economics and Management*, 3(35), 119–131. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3\(35\)-119-131](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2023-3(35)-119-131) [in Ukrainian]
3. Horlach, A. S. (2020). *Finansova stikiist strakhovoho rynku Ukrainy* [Financial stability of the Ukraine's insurance market]. Available at: <http://tnu.edu.ua/sites/default/files/normativbasa/materkonf2122020.pdf#page=164> [in Ukrainian] (accessed June 15, 2025)
4. Zhytar, M. O. (2020). *Otsinka funktsionuvannya strakhovoho rynku Ukrayiny v umovakh hlobalizatsiyi* [Evaluation of the functioning of the insurance market of Ukraine in the conditions of globalization]. *Market Infrastructure*, (41), 261–266 [in Ukrainian].
5. Zavaloka, Yu., Yefremenko, A., & Malashenko, Yu. (2020). *Osoblyvosti funktsionuvannya strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh suchasnoi tsyfrovoy transformatsii* [Features of the functioning of Ukraine's insurance market under modern digital transformation]. *Economy and State*, (6), 102–106 [in Ukrainian].
6. Kovalenko, D. P. (2020). *Rozvytok prudentsiinoho rehuliuвання strakhovoho rynku v Ukraini* [Development of prudential regulation of the insurance market in Ukraine] (Candidate's thesis). Chernihiv: Chernihiv National Technological University [in Ukrainian].
7. Kotsiurba, O. Yu., & Nasypayko, D. S. (2020). *Strakhovyy rynek Ukrayiny: suchasnyy stan ta problemy rozvytku* [Insurance market of Ukraine: current state and development problems]. *Central Ukrainian Scientific Bulletin. Economic Sciences*, 5(38), 284–291 [in Ukrainian].
8. Kryvenko, Yu. V. (2024). *Rozvytok strakhovoho rynku Ukrayiny v umovakh viyny* [Development of the insurance market of Ukraine in wartime]. *Economy and Society*, (65). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-142> [in Ukrainian].
9. Mayster, A. V., & Slavkova, A. A. (2025). *Strakhovyy rynek Ukrayiny: problemy ta perspektyvy rozvytku* [Insurance market of Ukraine: problems and development prospects]. *Investments: Practice and Experience*, (2), 108–113 [in Ukrainian].
10. Poltorak, A. (2022). *Rozvytok strakhovykh rynkiv yak bazys zabezpechennia rezilientnosti system harantuvannya sotsialno-ekonomichnoi bezpeky rehioniv* [Development of insurance markets as a basis for

ensuring resilience of systems guaranteeing socio-economic security of regions]. *Modern Economics*, (34), 82–89 [in Ukrainian].

11. Plysa, V. (2020). *Investytsiina pryvablyvist strakhovoho rynku Ukrainy* [Investment attractiveness of Ukraine's insurance market]. In *Development of accounting, audit, and taxation in the conditions of innovative transformation of socio-economic systems: Proceedings of the 8th International Scientific and Practical Conference, November 25, 2020* (p. 102). Kropyvnytskyi: Exclusive-System [in Ukrainian].

12. Ruda, O. L. (2020). *Rozvytok strakhovoho rynku v Ukraini* [Development of the insurance market in Ukraine]. *Effective Economy*, (2). Available at: <http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/24613.pdf> [in Ukrainian] (accessed June 15, 2025)

13. Sosnovska, O. O., & Sirenka, I. I. (2021). *Tendentsiyi innovatsiynoho rozvytku strakhovykh kompaniy v Ukraini* [Trends in innovative development of insurance companies in Ukraine]. *European Journal of Economic and Financial Innovations*, 2(8), 20–30 [in Ukrainian].

14. Fesenko, N. V., & Yaremchenko, L. M. (2019). *Stan ta perspektyvy funktsionuvannia strakhovoho rynku Ukrainy v umovakh hlobalizatsii* [The condition and prospects of the functioning of Ukraine's insurance market in the context of globalization]. *Economy and State*, (8), 28–34 [in Ukrainian].

15. Khroponiuk, D., & Dluhopolskyi, O. (2023). *Suchasni problemy ta perspektyvy rozvytku strakhovoho rynku Ukrainy* [Current problems and development prospects of Ukraine's insurance market]. *Innovation and Sustainability*, (1), 118–126 [in Ukrainian].

16. Born, P., & Bujakowski, D. (2022). Economic transition and insurance market development: Evidence from post-communist European countries. *The Geneva Risk and Insurance Review*, 1–37.

17. Singhal, N., Goyal, S., & Singhal, T. (2022). The relationship between insurance and economic growth in Asian countries: A regional perspective. *Macroeconomics and Finance in Emerging Market Economies*, 15(3), 301–322.

18. National Bank of Ukraine. (n.d.). Grouped balance sheet balances (by bank). Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (accessed June 15, 2025)

19. National Bank of Ukraine. (n.d.). Insurers' performance indicators. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (accessed June 15, 2025)

20. National Bank of Ukraine. (n.d.). Key performance indicators of insurance companies (by institution). Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (accessed June 15, 2025)

21. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine. (2013). *Pro zatverdzhennya Metodichnykh rekomendatsiy shchodo rozrakhunku rivnya ekonomichnoyi bezpeky Ukrainy* [On the approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine] (Order No. 1277, October 29, 2013). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> [in Ukrainian] (accessed June 15, 2025)